

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director : C. G. DISSESCU

Prim-Redactor : SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de apel din București

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RADULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Chiril Alimănescu. — *Situația femeii care crezând pe soțul său mort, contractează o a doua căsătorie.*

Jurisprudența Română. — *Inalta Curte de Casație și Justiție S. I.* — Apel. — Efect devolutiv. — Admiterea acțiunii pe baza nevenirii la interogator. — Legea accelerării (Voicu Dine cu Dumitru Albu).

Inalta Curte de Casație și Justiție S. III. — Transport. — Bagaje de mână. — Perdere. — Culpă delictuală. (Direcția C. F. R. cu Eugen Dabija).

Curtea de Apel din București S. IV. — Contencios administrativ. — Funcționarii caselor autonome. — Funcționari publici. (C. Mălcoci cu Casa Autonomă a Monopolurilor).

Curtea de Apel din București S. V. — Interpretarea legilor (I. Brezeanu cu Teatrul Național).

Tribunalul Neamț S. II. — Faliment. — Data încetării plăților. — Preschimbare de cambii (Soc. Xilon cu Judele Sinlic al falimentului „Dumbrava“).

Bibliografie.

Situațiunea femeii care crezând pe soțul său mort, contractează o a doua căsătorie

Se spune chestiunea unei femei, care crezând pe soțul său mort în război, în baza unui act de deces liberat din eroare, s'a recăsătorit dobândind și copii, rezultați din această ultimă căsătorie.

Chestiunea este, dacă prima căsătorie este desfăcută, iar cea nouă valabil contractată.

În conformitate cu art. 209 al. II cod. civil, căsătoria se desface prin moartea unuia dintre soți, legea cere, însă, ca soțul să fi încetat din viață realmente, iar nu numai în imaginația celuilalt soț.

Nu se poate într'adevăr zice că prima căsătorie a fost disolvată legalmente prin moartea soțului, când acesta există și se prezintă la domiciliul conjugal, așa în cât extrasul de deces liberat eventual soției, nu poate fi considerat decât obținut din eroare, față de realitatea faptelor: aparițiunea soțului presupus încetat din viață.

Ori ce acte s'ar fi dresat, sunt desmințite de faptul material necontestat că primul soț trăiește.

Urmează a examina ce efect poate avea acel act, în ce privește copii născuți din a doua căsătorie.

După sosirea primului soț, rămâne necontestat că a doua căsătorie trebuie socotită ca făcută în contra prescripțiilor categorice ale art. 130-209 al II c. civ. înaintea desfacerii primei căsătorii, așa în cât a doua căsătorie este isbită de nulitate, și conform principiilor, asemenea căsătorii rămân eficace, atât timp cât anularea lor nu a fost pronunțată de Justiție (afară de căsătoriile inexistente: cum ar fi, în cazul lipsei totale de consimțământ, sau a lipsei oficerului stării civile. Mai trebuie examinat, dacă nulitatea acestei căsătorii, provine din cauza unei împiedicări dirimantă absolută sau relative. S'a căzut de acord, că bigamia (ca și pubertatea și incestul), constituie o împiedicare dirimantă absolută la căsătorie, și că nulitatea ei fiind de ordine publică, poate fi cerută de soți, de ori ce parte interesată și chiar de Ministerul Public; se dă dreptul a cere anularea chiar soțului vinovat: bigamului, impuberului, incestuosului.

Din aceste principii rezultă că, singura ipoteză, în care, în cazul de față, cea de a doua căsătorie ar putea subsista, ar fi dacă soțul presupus mort, s'ar resemna, dacă nu s'ar găsi nici o persoană interesată, care să reacționeze, și dacă Ministerul Public ar sta în inacțiune.

În cazul însă — că ori care din aceste persoane ar cere-o cea de-a doua căsătorie, trebuie neapărat anulată, rămânând valabilă prima căsătorie.

În general anularea căsătoriei are efect retroactiv, făcând să dispară toate efectele ei legale, cu o singură excepțiune în ce privește căsătoria putativă, care este admisă și în legislațiunea noastră prin art. 183 c. civil, corespunzător art. 201 c. civ. fr., având următorul conținut: „căsătoria care, s'a declarat nulă, totuși produce efectele sale civile, atât în privința soților, cât și în privința copiilor, dacă ea s'a contractat de bună credință.

Instituțiunea căsătoriei putative își are origina într'un rescript al lui Marcus Aureliu și în dreptul canonic. Portalis o justifică spunând: pentru ce să lovești o asemenea căsătorie, considerând adulteri pe niște soți, în spiritul și în credința cărora, era, că sunt uniți printr'o legătură legitimă.

Aceasta fictiune este chiar în interesul societății,

căreia îi complace mai bine ca copii să fie legitimi decât bastarzi.

În vechiul drept Francez, pentru ca o căsătorie să fie considerată putativă se cereau trei condițiuni și anume: 1) buna credință 2) solemnitatea în actul de celebrarea căsătoriei, 3) *evocarea să fie scuzabilă*. În Dreptul modern nu se mai cere decât prima condițiune, celelalte putând constitui cel mult elementele buneii credințe, cerută soțului, care a contractat căsătoria, isbită de nulitate. Prin buna credință se înțelege *idea greșită dar rezonabilă că mariajul ce contracta era valabil în fața legii*, și ceea ce se cere neapărat este ignoranța într'adevăr scuzabilă a existenței faptului care se opunea la contractarea căsătoriei.

Există o contraversă deasemeni asupra faptului, *ciné trebuie să facă dovada buneii credințe*.

Căsătoria putativă își produce toate efectele pentru trecut; aceste efecte își mențin eficacitatea lor în perpetuitate, susțin autorii de drept.

În vechiul drept se făcea distincțiunea dacă ambii soți, sau numai unul dintre dânsii a fost de bună credință, și se susținea că copii trebuiau considerați legitimi, numai de părintele de bună credință; această teorie a căzut și *Portalis o spune cu drept cuvânt: legea nu poate consacra o asemenea anomalie*.

În dreptul modern și la noi căsătoria își produce efectele sale în profitul copiilor, chiar când numai unul singur dintre soți a fost de bună credință. Se arată că în fond anularea echivalează cu o disolvare, survenită la epoca, când ea însăși intervine, în acest sens că, mariajul trebuie considerat până atunci perfect valabil.

Căsătoria inexistentă, nu poate fi considerată putativă, chiar dacă soții au fost de bună credință.

Căsătoria putativă *produce toate efectele civile în ce privește pe soți și pe copii relativ la puterea paternă dreptul la uzufruct*, convențiunile matrimoniale, donațiunile ce soții și-au făcut.

În ce privește *legitimitatea copiilor*, există o mare divergență: *Majoritatea doctrinei admite că acești copii sunt legitimi, o mică parte fiind de părere contrarie*.

Văzută și examinată chestiunea la lumina acestor principii foarte sumar expuse mai sus, cred că cea de a doua căsătorie, contractată de soția mobilizatului, care a fost crezut mort, dar care s'a înapoiat și a cerut anularea ei, *trebuie considerată ca o căsătorie putativă, urmând a se aplica dispozițiunile art. 183 c. civil.*

Nu poate fi nici o îndoială că soția, care era în posesiunea extractului de deces al soțului său, a fost de bună credință la contractarea celei de a doua căsătorii, care prin urmare, îndeplinește și această condițiune, pentru a fi considerată ca putativă.

Prin urmare în rezumat, se pot pune două ipoteze: sau nimeni nu cere anularea celei de a doua

căsătorie, care prin urmare rămâne validă, sau cerându-se și obținându-se anularea acestei căsătorii, *ca continuă să producă efectele sale, atât în privința soților, cât și a copiilor conf. art. 183 c. civ. subsistând prima căsătorie*.

În Franța, imediat după războiu, s'a votat o lege, care a înlăturat ori ce contraversă asupra absenței celor plecați și încă neveniți din războiu; între alte măsuri, referitoare la constatarea decesului, și la averea celui plecat, un articol prevede că: *dacă dispărutul se înapoiază, și soția sa contractează o nouă căsătorie, pe baza actului de constatare a decesului, căsătoria va fi considerată putativă, și copii cari se vor fi născut, vor fi considerați legitimi*.

Chiril Alimănescu

Consilier Curtea Apel București

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența de la 25 Februarie 1930

Președinția D-lui Sever Tipei, consilier

Voicu Dine cu Dumitru Albu

APEL. — EFECT DEVOLUTIV. — EXAMINAREA DIN NOU A PREZUMȚIEI DE RECUNOAȘTERE TRASĂ DIN NEPREZENTAREA PĂRĂTULUI LA INTEROGATOR. — ART. 1159 COD. CIV. — ART. 234 PR. CIVILĂ. — ART. 24 ȘI 43 DIN LEGEA ACCELERĂRII.

Cu toate că prezumția de recunoaștere a pretențiunilor reclamantului, pe care o primă instanță o deduce pe baza art. 234 pr. civilă din lipsa pârâtului la interogator, nu cade prin simplul fapt al introducerii apelului de către pârât, totuși instanța de apel având datoria în virtutea efectului devolutiv al apelului, să examineze din nou probele de la prima instanță, trebuie sub regimul legii accelerării în cazul când pârâtul deși nu se prezintă în instanță, dar neagă totuși prin apel pretențiile reclamantului, să examineze și să se pronunțe din nou dacă din lipsa pârâtului la interogator în fața primei instanțe se poate deduce prezumția completă sau parțială de recunoașterea pretențiilor reclamantului.

No. 720. — Admis recursul făcut de Voicu C. Dina în contra sentinței cu No. 174 din 28 Mai 1928 a Trib. Teleorman S. II în proces cu Dumitru Albu.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Voicu C. Dina în contra sentinței No. 174 din 28 Mai 1928 a Tribunalului Teleorman Secția II, dată în proces cu Dumitru Albu ;

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care rezultă că intimatul, în recurs Dumitru Albu, a intentat acțiunea contra recurentului Voicu C. Dina, pentru plata sumei de 13.500 lei, reprezentând salariul lui ca mecanic la o mașină de treerat a recurentului;

Că, acțiunea a fost admisă de Judecătoria rurală Alexandria prin cartea de judecată No. 34/927 pe baza lipsei la interogator a recurentului, conform art. 234 pr. civ.

Că în contra cărții de judecată recurentul a făcut apel, arătând prin petițiunea de apel că nu datorează nimic intimatului și că neprezentarea sa la interogator, pe care se întemeiază cartea de judecată, nu constituie o probă, dar Tribunalul Teleorman a respins apelul ca nefundat, în lipsa recurentului, prin sentința atacată cu recurs, motivând că recurentul, deși citat în regulă, nu s'a prezentat însă în instanță spre a susține și dovedi cele arătate în petițiunea de apel și că la dosar nu se află nici un act pentru dovedirea acelor obligațiuni.

Văzând motivele de recurs:

„Exces de putere, violarea art. 24 legea accelerării și 1169 cod. civil“.

Considerând că din art. 24 și 43 din legea pentru accelerarea judecăților, promulgată în Mai 1925, rezultă că dacă la termenul fixat pentru judecarea apelului, nu se prezintă apelantul, instanța de apel — Tribunal sau Curte — este obligată totuși, să examineze nu numai dovezile și susținerile părții prezente ci și toate dovezile aflătoare la dosar ale părții absente, putând să admită chiar pretențiile ei dacă le va găsi întemeiate.

Considerând că prezumpțiunea de recunoaștere a pretențiunilor reclamantului, pe care o primă instanță o deduce pe baza art. 234 pr. civ., din lipsa pârâtului la interogator, nu cade prin simplul fapt al introducerii apelului de către pârât;

Că însă nu este mai puțin adevărat că instanța de apel, având obligațiunea, datorită efectului devolutiv al apelului, să examineze din nou probele dela prima instanță precum și acelea administrate în fața ei, trebuie sub regimul legii pentru accelerarea judecăților, în cazul când pârâtul nu se prezintă în instanță dar neagă prin petițiunea de apel pretențiunile reclamantului, să aprecieze și să se pronunțe din nou dacă din lipsa pârâtului la interogator în fața primei instanțe se poate deduce prezumpțiunea complectă sau parțială de recunoaștere a pretențiunilor reclamantului, iar nu să se mărginească a respinge apelul prin simpla considerațiune că pârâtul n'a făcut dovada contrarie prezumpțiunii deduse de prima instanță.

Considerând dar, că în speță, fiind constant că Judecătoria a admis acțiunea intimatului numai pe baza lipsei recurentului la interogator, din care fapt a dedus prezumpțiunea recunoașterii din partea recurentului a pretențiunilor intimatului, și pe

de altă parte, fiind de asemenea constant că recurentul, făcând apel în contra cărții de judecată, neagă prin petițiunea de apel temeinicia pretențiunilor intimatului, arătând că nu datorează acestuia suma prevăzută în acțiune, urmează că Tribunalul era obligat, potrivit considerațiunilor de mai sus, să judece din nou dacă, față de tăgăduirea de către recurent a pretențiunilor intimatului și în lipsă de alte dovezi, se mai poate deduce din lipsa recurentului la interogator, în fața primei instanțe prezumpțiunea recunoașterii pretențiunilor intimatului și apoi să hotărască, în fond;

Că, întrucât Tribunalul n'a procedat astfel, ci a respins apelul recurentului pe baza simplei considerațiuni că recurentul n'a susținut și dovedit cele pretinse prin petițiunea de apel și n'a judecat în fond în condițiunile arătate, a comis exces de putere și a violat art. 24 și 43 din legea pentru accelerarea judecăților.

Că, dar, motivele de recurs sunt întemeiate și de aceea, recursul cată să fie admis, urmând totodată ca intimatul să plătească recurentului cheltuielile de recurs, pe care Curtea le fixează prin apreciere, la suma de două mii lei.

Pentru aceste motive, casează.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența de la 22 Ianuarie 1930

Președinția D-lui Șt. Mladoveanu, președinte

Direcția Generală a C. F. R. cu Inginer Dabija

TRANSPORT. — CONTRACT DE.. — BAGAJE DE MÂNĂ. — PERDERE SAU STRICĂCIUNE. — CULPĂ DELICTUALĂ. — ART. 997, 998 ȘI 1475 C. CIVIL, ART. 141 ȘI 425 C. COM. — ART. 28, 30, 41 DIN REGULAMENTUL DE TRANSPORT AL CĂILOR FERATE.

TRANSPORT PE CĂILE FERATE. — OBLIGAȚIUNEA AGENȚILOR DE A EXAMINA BAGAJELE SUSPECTE. — CULPĂ. — ART. 28 DIN REGULAMENTUL DE TRANSPORT AL C. F. R.

1° Intrucât potrivit art. 28 din regulamentul de transport al C. F. R., nu se dă recipisă pentru bagajele de mână cari trebuie să fie supravegiate de călătorii însăși, urmează că aceste bagaje nu călătoresc cu contract de transport ca cele date contra recipisă, astfel că în caz de pierdere sau stricăciune, nu poate fi vorba de răspundere contractuală din partea Direcției, în acest caz existând răspunderea delictuală conform art. 998 și urm. codul civil, de la care nu deroagă nici o dispoziție legală sau regulamentară în materia aceasta.

2° Cu toate că conform regulamentului de transport, materialele lesne inflamabile nu pot fi luate de călători în vagoane și agenții căilor ferate au dreptul să examineze obiectele pe cari călătorii le iau în vagoane, totuș

neexistând pentru dânsii obligațiunea de a examina fiecare obiect, ci numai pe acelea cari le par suspecte, nu poate fi culpă, dacă agenții ei nu au examinat un bagaj în care s'a ascuns substanța inflamabilă, când acel bagaj nu a putut atrage atențiunea că este suspect prin aspectul său.

No. 101. — Admis recursul făcut de către Direcțiunea Generală a C. F. R. în contra deciziei Curții de apel din București S. III cu No. 71/928 în proces cu Eugen Dabija.

Curtea,

Asupra motivelor de casare astfel formulate :

„Violarea art. 28 din regulamentul de transport pe C. F. R.

„Violarea art. 998 c. civ. combinat cu art. 1475 cod. civ. și 425 cod. com. și exces de putere“.

Având în vedere că din deciziunea supusă recursului se constată că, soții Dabija au chemat în judecată Direcțiunea C. F. R. pentru plata sumei de 113.170 lei, reprezentând valoarea unor bagaje de mână, a sus numiților, distruse de un incendiu, produs în trenul în care călătoreau ; că Tribunalul a admis acțiunea, iar Curtea de Apel a admis în parte apelul Direcțiunii C. F. R., reducând daunele la suma de 70.000 lei.

Că, instanța de fond pentru a obliga Direcțiunea c. f. r. la daune, motivează că, pentru bagajele de mână, din speță, distruse de incendiu, răspunderea Direcțiunii este delictuală, fiind în culpă, deoarece faptul a provenit dela o materie inflamabilă, introdusă de un călător în vagon, din lipsa de control din partea prepușilor sus zisei Direcțiuni.

Având în vedere că conform art. 28 din regulamentul de transport c. f. r. pentru bagajele de mână, nu se dă recipisă și ele trebuie să fie priveghiate de călători, de unde rezultă că aceste bagaje nu călătoresc cu contract de transport, că bagajele date contra recipisă, și deci în caz de pierdere nu poate fi vorba de răspundere contractuală din partea Direcțiunii căilor ferate.

Că, însă, dacă pierderea a provenit din culpa căilor ferate, în acest caz există răspunderea delictuală, conform art. 998 și urm. cod. civ. dela care nu derogă nici o dispozițiune legală sau reglementară în materia aceasta.

Că astfel fiind, instanța de fond a făcut o justă aplicațiune a principiilor, și nesăvârșind nici o violare de lege, prima parte a motivului de casare este neîntemeiată.

Având în vedere că Direcțiunea căilor ferate a susținut înaintea instanței de fond, că incendiul a fost provocat de un terțiu călător, care a introdus în vagon un sac în care se afla ascuns o damigeană cu o substanță inflamabilă, din care cauză personalul trenului nu a putut să cunoască conținutul și a cerut proba cu martori spre a dovedi

acest fapt, precum și că reclamanții au avut tot timpul să-și salveze bagajele, faptele care înlătură ideea de culpă din partea Căilor Ferate.

Că instanța de fond pentru a respinge această dovadă ca inutilă, argumentează că, Direcțiunea căilor ferate este obligată să supravegheze prin prepușii ei, obiectele introduse de călători în vagoane și că în speță personalul trenului putea prea bine să observe introducerea în vagon a damigenei cu substanțe inflamabile, și că nu este admisibil ca reclamanții să fi putut să-și salveze bagajele, și totuși să le fi lăsat să fie distruse de incendiu.

Având în vedere că, deși conform regulamentul de transport, materialele lesne incendiabile, nu pot fi luate de călători în vagoane și agenții căilor ferate au dreptul să examineze obiectele pe cari călătorii le iau în vagoane, totuși neexistând pentru dânsii obligațiunea de a examina fiecare obiect, ci numai acelea cari par suspecte, nu poate fi culpă, dacă agenții ei nu au examinat un bagaj în care s'a ascuns o substanță inflamabilă, când acel bagaj nu a putut atrage atențiunea că este suspect prin aspectul său.

Considerând că întrucât în speță, Direcțiunea căilor ferate a cerut să dovedească fapte care o exonerează de răspundere, Curtea numai prin exces de putere și violarea art. 998 cod. civ. a respins probațiunea cerută și a stabilit culpa pe simple deducțiuni nesprijinite de fapte.

Că astfel fiind, partea a doua a motivului de casare este întemeiată.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. IV-a

Audiența de la 11 Martie 1931

Președinția D-lui N. Radovici, președinte

C. Malcoci cu Casa Autonomă a Monopolurilor și Ministerul de Finanțe

CONTENCIOS ADMINISTRATIV. — DACĂ FUNCȚIONARIII CASEI AUTONOME A MONOPOLURILOR SUNT FUNCȚIONARI PUBLICI. — ART. 1 ȘI 2 DIN LEGEA DIN 7 FEBRUARIE 1929 PENTRU CREAREA CASEI AUTONOME A MONOPOLURILOR.

Din cuprinsul dispozițiunilor art. 1 și 2 din legea de la 6 Februarie 1929, pentru crearea Casei Autonome a Monopolurilor, a art. 3 din convențiunea anexa B și a legilor ce i-au urmat, rezultă că Casa Autonomă a Monopolurilor este un serviciu public, pendinte de Ministerul de Finanțe, iar funcționarii acestei Case sunt funcționari publici, cari deci se pot plânge conform art. 1 din legea contenciosului administrativ la instanțe e competente, atunci când pretind că drepturile lor prevă-

zute în Statut, au fost vătămăte de autoritatea administrativă respectivă.

Jurnal No. 1938. — Respins ca nefundat incidentul ridicat de Casa Autonomă a Monopolurilor la care s'a alăturat și Ministerul de Finanțe prin care se tinde la respingerea ca inadmisibilă a acțiunii în contencios intentată de către C. Malcoci.

S'au ascultat D-nii avocați Asnavorian și Plesnilă din partea părților în susținerea incidentului de inadmisibilitatea acțiunii și D-l avocat Anibal Theodorescu din partea reclamantului în combaterea acestui incident.

Curtea,

Asupra incidentului ridicat de Casa autonomă a monopolurilor Regatului României la care s'a alăturat și Ministerul de Finanțe, prin care tind la respingerea ca inadmisibilă a acțiunii în Contencios făcută prin petiția înreg. la No. 12283/930 a Inginerului C. Malcoci.

Având în vedere că din actele din dosar precum și din susținerile orale și scrise ale părților în fapt se constată următoarele :

Reclamantul prin înaltul decret regal No. 293 din 31 Ianuarie 1928 publicat în Monit. Oficial No... pagina 894 din 2 Februarie 1928, a fost numit în postul de director general al regiei pe ziua de 1 Februarie acelaș an. D-sa a funcționat în această calitate până la data de 25 Februarie 1929, când cu ocazia punerii în aplicare a legii din 7 Februarie 1929 de crearea Cassei autonome a monopolurilor Statului Român, prin decizia consiliului de administrație al acestei Casse din 25 Februarie 1929 — procesul-verbal al ședinței din 25/2 1929 Nr. 4 punctul 1 — comunicată D-sale cu adresa Nr. 35 din 25 Februarie 1929, a fost numit Director al Cassei autonome a Monopolurilor Regatului Român pentru chestiunile tehnice. conferindu-i-se calitatea de director general al Regiei monopolurilor Statului cu toate drepturile existente.

Prin deciziunea luată de consiliul de administrație al C. A. M. R. R. în ședința de la 31 Iulie 1930 comunicată reclamantei cu adresa acelei case Nr. 86856 din 6 August 1930, D-sa a fost desărcinat de atribuția de director al C. A. M. pentru chestiuni tehnice pe ziua de 1 August 1930, dându-i-se aceia de consilier tehnic pe lângă C. A. M. având însărcinarea deocamdată de a studia modernizarea manufacturii de tutun din Chișinău și a construcției depositului de fermentare din aceeaș localitate.

D'aci și acțiunea D-sale intentată prin petiția înreg. la Nr. 12583 din 5 Septembrie 1930 pe calea contenciosului administrativ și prin care D-sa se plânge că ast-fel fiind faptele, această numire a D-sale, echivalează cu o transferare ce-i atinge drepturile D-sale de stabilitate prevăzute de art. 7 și 50 al statutului funcționarilor publici aplicabil și în speță.

Având în vedere că mai înainte de orice discuție

asupra fondului procesului, pârâta cassă autonomă a monopolurilor Regatului Român prin reprezentantul său cere ca Curtea să respingă ca inadmisibilă acțiunea intentată de Constantin Malcoci contra sa, de oarece conform art. 1 din legea contenciosului administrativ nu sunt susceptibile de atac pe calea acestei legi de cât actele administrative de autoritate ce emană de la autoritățile de stat ce pot emite deciziuni executorii.

Că în speță fiind vorba conform art. 1 din legea din 7 Februarie 1929, de crearea C. A. M. și art. 1 din regulamentul acestei legi, de un act de administrație al unei instituțiuni de drept privat fără nici o urmă de autoritate sau putere publică, calea contenciosului administrativ nu este deschisă reclamantului ci aceia a căilor ordinare în fața Tribunalului pentru daune.

Având în vedere că și Ministerul de Finanțe pentru aceleași motive se alătură la incidentul de inadmisibilitatea acțiunii reclamantului ridicat de C. A. M., făcând rezerve că în tot cazul actul de autoritate nu emană de la acel minister.

Având în vedere că reclamantul în combaterea acestui incident susține că C. A. M. deși e un serviciu concedat totuși conform păreri unanime admisă atât de doctrină reprezentată prin autorii specialiști în materie ca Duguit în «*Traité de Droit Constitutionnel*» ed. III vol. 3 pg. 20—32, Gaston Jèze în «*Droit Administratif*» 1914 pg. 284 și Paul Negulescu în tratatul de drept administrativ din 1925, cât și după cum rezultă din sensul și economia legii de crearea C. A. M. cu convenția alăturată ei, cum și din legile ulterioare în legătură cu aceasta, această cassă a rămas tot un serviciu public, pendinte de Ministerul de Finanțe, cu funcționarii preluați la data înființării ei de la acel minister în situația în care ei se găseau și cu statutul lor legal existent.

Că ast-fel stând lucrurile statutul funcționarilor publici continuă a le ocroti drepturile lor și deci atunci când aceste drepturi le sunt atinse, calea contenciosului administrativ le este deschisă pentru a înfrânge ilegalitățile comise contra lor de autoritățile de cari depind.

Având în vedere că ast-fel fiind date faptele, cât și cele susținute de părți, chestiunea care urmează a fi rezolvată de Curte, este aceia d'a se ști dacă pe baza articolelor 1 și 2 al. 2 al legii din 7 Februarie 1929 pentru crearea C. A. M. R. R. combinat cu art. 3 anexa B al convenției încheiată între această cassă cu Statul Regatului Român și a art. 1 din regulamentul de administrare al acestei case din 1930, Casa Autonomă a Monopolurilor Regatului Român este un serviciu concedat cu caracter privat, sau deși un serviciu concedat acestei casse totuși această casă a rămas tot un serviciu public al statului pendinte de Ministerul de Finanțe, și deci funcționarii ei în special acei trecuți din Ministerul de Finanțe, la data înfiin-

țării ei, se pot prevala de drepturile câștigate în Ministerul de Finanțe pentru a se putea bucura și în prezent de statutul funcționarilor publici și a invoca deci legea contenciosului administrativ în cazul când drepturile lor ar fi atinse de autoritatea unde dâșii funcționează.

Având în vedere că în conformitate cu art. 2 al. 2 al legii din 7 Februarie 1929, pentru crearea casei autonome a monopoliurilor combinat cu art. 3 anexa B din convenția acestei case cu Statul Român tot din 7 Februarie 1929, serviciile monopoliurilor Statului însărcinate astăzi cu gestiunea tehnică și comercială a acestor monopoliuri, vor fi preluate de casa autonomă, așa cum funcționează actualmente împreună cu personalul existent al sus ziselor servicii care va păstra drepturile dobândite și va continua să beneficieze de statutul lor legal actual, ca și cum ar rămâne întrebuințat de stat.

Având în vedere că prin legea de organizarea Ministerelor din 2 August 1929, deci ulterioară legii din 7 Februarie 1929 pentru crearea C. A. M. a Regatului României, după ce arată din ce servicii și direcțiuni e compus Ministerul de Finanțe, mai arată că făcând parte din acel Minister și serviciile speciale cari se conduc de legile lor organice iar la punctul 4 enumără și administrația Monopoliului Statului, care funcționează pe baza legii casei autonome a Monopoliurilor Regatului României.

Că dar din examinarea numai a acestor legi, ușor se poate vedea că intenția legiuitorului a fost că pentru nevoile bugetare ale momentului, a creiat C. A. M. sub forma regiei publice cu atribuțiuni mai ample, putând a face în gestiunea sa, operațiuni pe baze comerciale și pentru ca Statul să-și poată plasa produsele sale prin intermediul acelei case, i-a concesionat fabricarea și vânzarea acelor produse provenite din monopoliuri — avuție publică — ce face parte din patrimoniul Statului, care conform art. 112 al. ultim din constituție nu poate înstrăina.

Că numai operațiunile de gestiune ale casei sunt pe baze comerciale, nu și casa însăși, care a rămas împreună cu funcționarii săi, conf. art. 51 din legea de organizarea Ministerelor un serviciu special, pendinte de Ministerul de Finanțe, întocmai cum era și R. M. S. înlocuită astăzi cu C. A. M.

Având în vedere că și doctrina cu autorii autorizați și specialiști în asemenea materie, la cari părțile s'au referit în concluziunile lor, sunt de acord în a recunoaște, că atunci când este vorba de concesiunea unui serviciu public ce nu poate fi înstrăinat — art. 112 al. ultim din Constituție, — nu este în realitate de cât un anumit mod de exploatare prin descentralizare, a acestui serviciu public și deci funcționarii unui ast-fel de serviciu, rămân tot funcționarii publici.

Că aceasta a fost intenția legiuitorului sunt și

legile ce au urmat creării casei autonome a monopoliurilor în legătură cu această casă.

Ast-fel, atât prin legea pentru organizarea și administrarea pe baze comerciale a întreprinderilor și avuțiilor publice în art. 2, 29, 30, 32, 33 și urm., cât și prin legea asupra contabilității publice și controlului bugetului și patrimoniului public din 31 Iulie 1929 art. 5, 8, 199, 200 și 202, se arată că această casă, este un serviciu public, pus în mod permanent sub controlul Ministerului de Finanțe — Ministerului respectiv — și că avutul său face parte din patrimoniul public, că chiar actele sale de gestiune sunt supuse controlului Curței de Conturi, că gestionarii săi sunt privați ca gestionarii publici, că pretutindenii prin legi, e denumită regie publică.

Că pentru a completa înțelesul și întinderea legii din 7 Februarie 1929, pentru crearea C. A. M. și în privința drepturilor și atribuțiilor funcționarilor ei, s'a creat atât legea de organizarea ministerelor enunțată mai sus, cât și legea pentru modificarea legii de administrare și exploatare a monopoliurilor Regatului Român din 2 Iulie 1930, care, atât din expunerea de motive a proiectului legii, din care reese că, pentru punerea de acord a legii din 1912, pentru administrarea și exploatarea monopoliurilor, cu legea din 7 Februarie 1929, de crearea C. A. M., proiectul legii nu modifică cu nimic legile ce privesc dreptul de monopol al statului, ci numai executarea lui de stat, prin intermediul casei autonome, cât și în textul legii art. 2, 4, 5, 6, 7, 71, 73, 74, 75 în urm. arată că administrarea și exploatarea monopoliurilor preluate de C. A. M. se vor face sub controlul Ministerului de Finanțe. Că or unde se va găsi scris R. M. S. se va înțelege C. A. M. care a înlocuit-o, — art. 122 —. Că personalul R. M. S. existent la 7 Februarie 1929 și preluat de C. A. M. păstrează toate drepturile câștigate până la acea dată, conform art. 3 anexa B. a legii din 7 Februarie 1929, referitoare la cererea C. A. M., iar că numirea și salarizarea tuturor funcționarilor acestei case, chiar după 7 Februarie 1929, vor fi supuse Ministerului de Finanțe spre aprobare.

Că atât comisia de numiri și înaintări prezidată de Directorul General al C. A. M. cât și cea de disciplină prezidată de un Consilier al Curței de Apel, prevăzute de statutul funcționarilor publici, vor funcționa și la C. A. M. deci întocmai ca și la funcționarii publici.

Că, conform art. 71 în urm. constatarea contravențiilor la acea lege se va putea face și de funcționarii C. A. M., ceia-că nu s'ar putea întâmpla dacă ar fi vorba de funcționarii unei instituțiuni cu caracter privat.

Că acești funcționarii au aceleași drepturi ca și funcționarii vamali, iar procesele lor verbale, fac proba în justiție până la înscrierea lor în fals.

Că pe baza acestor procese-verbale, C. A. M. va

da o decizie de aprobare — întocmai ca cele vamale — supusă apelului la judecătoria or la Tribunal — după cuantumul amendei.

Că interesele C. A. M. vor putea fi apărate chiar fără delegațiune specială, de avocații statului, de administratorii financiari etc....

Că în ce privește pe gestionarii săi prin art. 118 se prevăd aceleași norme de luarea garanțiilor și urmărirea lor, ca și pentru avutul statului.

Având în vedere și legea pentru reducerea lefurilor salariaților publici, art. I al 1 și 4 publicată în Monitorul Ofic. No. 296 din 31 Decembrie 1930 prin care se aplică curba de scadere pe salariile tuturor funcționarilor publici, inclusiv și pe ale celor ai caselor autonome și regiilor publice comerciale.

Că în sfârșit C. A. M. nu este o instituție ca caracter privat, rezultă și chiar din faptul, că însuși D-l Ministru de Finanțe prin decizia No. 104119 din 5 Decembrie 1929, publicată în Monit. Of. No. 275 din 10 Decembrie 1929, consideră pe funcționarii C. A. M., ca făcând parte dintr'un serviciu special al Ministerului de Finanțe, întru cât delegă D-lui Ștefan Stănescu actual Director General al C. A. M., o parte din atribuțiunile sale, autorizându'l d'a semna pentru Ministrul Finanțelor și d'a da Decizii Ministeriale, ceia-ce fără îndoială nu s'ar fi putut face dacă C. A. M. ar fi considerată ca o întreprindere particulară.

De alt-fel din această Deciziune, se poate vedea că D-l Ștefan Stănescu putând subserie Decizii Ministeriale ale Ministerului de Finanțe în ce privește, numiri, înaintări, mutări în interes de serviciu, revocări din funcțiune sau pedepse disciplinare, se evocă legea de organizare a Ministerului de Finanțe și legea pentru statutul funcționarilor.

Că dar interpretarea ce trebuie dată art. 1, 2 din legea din 7 Februarie 1929, pentru crearea C. A. M., art. 3 din Convențiunea anexa B. din aceeași zi și legilor ce i'au urmat, arătate mai sus, este aceea că C. A. M. este un serviciu public, pendinte de Ministerul de Finanțe iar funcționarii acestei case sunt funcționari publici și deci se pot plânge conform art. 1 din legea contenciosului administrativ la instanțele competente, atunci când pretind că drepturile lor, prevăzute în statutul lor, au fost vătămate de autoritatea administrativă respectivă.

Dar, s'a mai invocat de pârâți și textul art. 1 din regulamentul de administrațiune al casei autonome a monopolurilor Regatului României din 10 Aprilie 1930 care zice: „Casa autonomă a monopolurilor Regatului României, este persoană juridică, distinctă atât în raport cu statul cât și cu particularii și funcționează potrivit legii din 7 Februarie 1929, anexelor ei și prezentului Regulament;” Că adică C. A. M. ar fi o întreprindere comercială cu caracter privat.

Având în vedere că în ce privește acest articol

de regulament, interpretarea lui juridică, trebuie făcută în raport atât cu legea din 7 Februarie 1929 de crearea C. A. M. cât și cu legile în legătură cu aceasta, ce i'au urmat, enumerate mai sus și numai atât cât le ar putea explica iar nu deroga de la ele, schimbându-le înțelesul, în care caz el nu poate fi ținut în seamă.

Că ast-fel fiind și privit în totul incidentul ridicat de pârâții C. A. M. și Ministerul Finanțelor, de inadmisibilitatea acțiunii reclamantului C. Malcoci pe calea contenciosului administrativ este nefondat și urmează a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, redactate de D-l Consilier I. Cernațianu respinge.

Semnații: *N. Radovici, N. Racoviceanu St. Mihai-leanu, I. Cernațianu, N. Georgean.*

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI S. V-a

Audiența de la 18 Iunie 1931

Președinția D-lui N. Ciurea, președinte

Ion Brezeanu cu Regia Autonomă a Teatrului Național

INTERPRETAREA LEGILOR.—TEXT DE LEGE CARE NU CORESPUNDE VOINTEI LEGIUITORULUI. — DREPTUL JUDECĂTORULUI DE A INTERPRETA LEGEA PÂNĂ LA O ADEVĂRATĂ RECTIFICARE A TEXTULUI.

Legea scrisă fiind expresiunea unei voințe, interpretarea ei nu poate fi redusă numai la text, mai ales atunci când el nu corespunde acelei voinți ast-fel cum ea rezultă din scopul urmărit de legiuitor, lucrările preparatorii, debaterile parlamentare sau legătura cu alte legi; iar judecătorul atunci când împrejurări în afară de text, stabilesc neîndoios că el nu corespunde scopului pentru care a fost creat, poate duce interpretarea până la o adevărată rectificare a textului, dacă numai ast-fel legea poate avea viață și realiza un scop, singura rațiune pentru care a fost făcută.

No. 140. — Admisă acțiunea în contencios administrativ intentată de către Ioan Brezeanu în proces cu Regia Autonomă a Teatrului Național.

S'au ascultat D-nii avocați I. Birnberg pentru reclamant și Alexandru Velescu pentru pârâtă.

Curtea,

Asupra acțiunii în contencios administrativ intentată de Ion Brezeanu domiciliat în București Str. Atelierului No. 2 prin petițiunea înregistrată la No. 3302/4877/931, prin care chiamă în judecată Regia Autonomă a Teatrului Național din București prin reprezentantul său legal și Statul Român prin Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, Direcția Educației Poporului cerând:

1. Să se oblige părții să aducă la îndeplinire dispozițiunile art. 47 din legea modificatoare a legii pentru organizarea pe baze autonome a Teatrelor și Operelor Române și să-l treacă de îndată în cadrele personalului artistic permanent pe viață al Teatrului Național din București cu titlul de societar de onoare și să-l înscrie cu salariul respectiv în bugetul anului 1932;

2. Să se anuleze procesul verbal No. 19 din 6 Mai 1931 al Consiliului de Administrație al Regiei autonome a Teatrului Național din București în ce privește refuzul de a fi trecut în Teatru ca societar pe viață;

3. Deasemeni în ce privește adresa cu No. 904 din 7 Mai 1931, ce i-a fost adresată de Regia Autonomă a Teatrului Național, și

4. Să i se acorde cheltueli de judecată.

Având în vedere actele aflate la dosar și concluziunile orale și scrise ale părților din cari în fapt se stabilesc următoarele:

În conformitate cu art. 28 din legea Teatrelor din 1925 au fost declarați societari de onoare — cel mai înalt grad de societari — cinci artiști în activitate de serviciu la acea epocă, Nottara, Gusti, Demetriad, Soreanu și Maria Filotti; Această distincțiune nu s'a putut acorda atunci și reclamantului Ion Brezeanu le cărui strălucite merite artistice și culturale erau totuși unanim recunoscute, el fiind pensionat, după cererea lui pe ziua de 1 Octombrie 1918;

Această nemeritată situațiune de inferioritate în care legea din 1926 pune pe una din gloriile artistice ale neamului a impresionat încă dela început pe cei chemați să supravegheze asupra justeii aprecieri și recompensări a muncii valoroase și fără preget a artiștilor — comitetele reunite — și în ședința de la 25 Martie 1926 cum și în alte ședințe următoare s'a discutat cazul lui Ion Brezeanu luându-se hotărârea prin avizul din 7 Iunie 1926 ca începând de la 1 August 1926 el să fie asimilat în salariu cu societarii de onoare, primind cu începere de la această dată diferența între pensie și salariul unui societar de onoare.

Deși pensionat Ion Brezeanu a servit încă pe scena primului nostru Teatru ca pensionar rechemat de la 1 Octombrie 1918 până la 31 Martie 1921 și de la 1 Aprilie 1922 până la 31 Decembrie 1929. Prin legea pentru organizarea pe baze autonome a Teatrelor din 1930, art. 122, se creiază o situație de artiști pe viață acelor ce îndeplineau anumite condițiuni. Acelaș sentiment de admirație și recunoștință pentru munca depusă de Ion Brezeanu timp de peste 40 ani în serviciul artei naționale a făcut ca într'una din ședințele Adunării Deputaților — publicată în Monitorul Oficial partea III-a din 17 Martie 1931 pag. 1393 și urm. — cu ocaziunea modificării legii Teatrelor, să se propună din inițiativă parlamentară un amendament la art. 47 al legii din 1930 privitor personal pe Ion Bre-

zeanu, ca să fie și el trecut în personalul artistic permanent pe viață.

Această propunere a avut darul să întrunească sufragiile unanime ale Adunării Deputaților, emițându-se chiar ideea ca amendamentul să-l numească pe Ion Brezeanu spre a nu rămâne nici o îndoială și nici să se poată cere de alți artiști favorarea ce voia să se acorde numai reclamantului. — Totuși după discuțiuni Adunarea Deputaților a decis că deși amendamentul nu va numi personal pe Ion Brezeanu, totuși condițiunile ce se vor cere prin el vor fi acelea care să-l identifice fără posibilitate de discuțiune pe el și numai pe el.

În aducerea la îndeplinire a acestei ferme hotărâri s'a votat de adunare în strigăte de „trăiască Brezeanu“ amendamentul cu conținutul următor: „La art. 47 alin. 1 se intercalează următorul aliniat: „La Teatrul Național din București, peste acest număr vor face parte din personalul artistic permanent, pe viață, artiștii cu o vechime de cel puțin 40 ani declarați până la promulgarea acestei legi, societari de onoare, pensionați în timpul războiului și chemați după pensionare să joace. Drepturile respective de salariu se vor înscrie însă în bugetul anului 1932“.

În virtutea drepturilor ce-i conferea articolul sus citat Ion Brezeanu adresează D-lui Director al Regiei Autonome a Teatrului Național din București petițiunea înregistrată la No. 696 diu 2 Aprilie 1931, prin care cere să se ia măsuri ca pentru anul 1932 să fie prevăzut în bugetul acelei Regii ca societar pe viață.

Asupra acestei petițiuni s'a cerut avizul contenciosului Regiei Autonome a teatrului Național, care a dat un referat în parte favorabil emițând părerea că totuși ar fi mai bine cu Brezeanu să-și valorifice drepturile sale pe calea judecăței, cum și avizul Ministerului Muncii, Sănătăței și Ocrotirilor Sociale — autoritatea tutelară — al cărui serviciu contencios conchide categoric la admiterea ca legală a cererei lui Ion Brezeanu.

Chestiunea venind în discuțiunea consiliului de administrație al Teatrului Național în ședința din 6 Mai 1931 acesta a decis că întrucât petiționarul nu îndeplinește toate condițiunile cerute de lege, lipsind-i aceea de societar de onoare, cererea sa nu poate fi admisă urmând ca să-și valorifice drepturile în justiție, deciziune comunicată celui în drept cu adresa No. 904 din 7 Mai 1931. — În potriva acestui refuz de a i se acorda un drept legal Ion Brezeanu întentează acțiunea de față.

Având în vedere că din cele expuse și din recunoașterea părților în proces rezultă necontestat că Ion Brezeanu îndeplinește primele trei condițiuni prevăzute în art. 47 modificator din legea Teatrelor și anume: 1) Să aibă 40 ani de serviciu până la promulgarea legii, 2) Să fi fost pensionat

în timpul războiului și 3) Să fi fost chemat după pensionare să joace.

Că însă unde părerile se împart este dacă reclamantul întrunește și a patra condițiune de lege aceea de a fi societar de onoare al Teatrului Național din București.

Considerând că de la data de 1 August 1926 Ion Brezeanu a fost asimilat în leafă cu societarii de onoare;

Că în această situațiune se găsea în momentul când s'a modificat art. 47 din legea Teatrelor.

Având în vedere că este de principiu că o lege se interpretează prin expunerea de motive și desbaterile parlamentare, de unde poate reeși mai lămurit intenția legiuitorului.

Considerând că în speță această intențiune apare evidentă și fără posibilitate de îndoială din toate împrejurările de fapt petrecute cu ocaziunea modificării art. 47 ca: propunerea amendamentului făcută numai în vederea lui Ion Brezeanu, toată discuțiunea urmată numai pentru el, grija Adunării Deputaților de a înscrie condițiuni cari să fie îndeplinite numai de Ion Brezeanu, culminând cu aprobarea entuziastă a Adunării și că în atari condițiuni ar fi de neconceput ideea că adunarea deputaților a avut totuși intențiunea de a-l înlătura pe Ion Brezeanu de la beneficiul acestui text de lege, făcând o modificare care lui nu i-ar fi servit la nimic și n'ar fi fost aplicabilă eventual nici vre unui alt artist.

Că singura explicație ce se poate da legalmente condițiunei „de a fi societar de onoare“ este aceea că în mintea legiuitorului, Ion Brezeanu asimilat societar de onoare în leafă a fost socotit „societar de onoare“ în sensul cum această denumire s'a trecut în articolul modificat;

Că astfel fiind refuzul Regiei Autonome a Teatrului Național de a satisface cererea lui Ion Brezeanu nu apare decât cum se recunoaște și în instanță de reprezentantul Teatrului ca o ezitare a consiliului de administrație de a-și lua răspunderea interpretării legii referindu-se la intervenția justiției;

Având în vedere că această interpretare se impune cu atât mai mult, cu cât legea pentru organizarea regiei autonome a Teatrelor din 1930, prin art. 127 abrogă legea din 1926 care creiase prin art. 28 societarii de onoare, păstrând prin art. 120 titlu generic de societari.

Că această organizare cadrează cu caracterul actual al regiei care face angajamente cu artiștii prin contracte, salariile putând fi revizuite (art. 120 al. 7) fără a fi adecvate la anumite titluri sau grade.

Că așa dar la modificarea art. 47 făcută în Martie 1931, titlu de de societar de onoare nu mai era recunoscut de legea în vigoare (din 1930) care în schimb creiase prin art. 122 categoria *artiștilor pe viață*.

Considerând că atât inițiatorul cât și parlamentul se manifestă categoric în ședința de la 17 Martie 1931 a fi voit să pună în această categorie pe artistul Ion Brezeanu prevăzând prin amendarea art. 47, condițiuni pe care le îndeplinea acest artist.

Că dacă legiuitorul din 1931 a pus în text o condițiune care nu mai constituia o situație legală, atunci când atât inițiatorul legii cât și parlamentul și-a vădit intențiunea ca legea să privească pe artistul Brezeanu, aceasta nu poate fi socotită decât ca o inadverență pe care în orice caz judecata este datoare să o constate, interpretând legea în sensul scopului ce a urmărit.

Având în vedere că legea scrisă este expresiunea unei voinți și interpretarea ei nu trebuie redusă numai la text, mai ales atunci când el nu corespunde acelei voinți.

Că între elementele de interpretare, doctrina considera ca cel mai important, scopul urmărit de legiuitor (*ratia legis*) adăogând la el lucrările preparatorii, desbateri, legătura cu alte legi, etc.

Considerând că judecătorul are datoria să interprete legea nu numai lărgind aplicarea uni text cu o noțiune prea strâmtă sau restrângând o formulă care literar ar depăși scopul legiuitorului, dar și atunci când împrejurări în afară de text stabilesc neîndoios că el nu corespunde scopului pentru care a fost creat.

Că această antinomie între voința legiuitorului și formula în care a concretizat-o, atunci când ea se învederează, poate duce pe judecător cu interpretare până la o adevărată rectificare a textului, dacă numai astfel legea poate avea viață și realiza un scop, singura rațiune pentru care a fost făcută.

Considerând că deși principial o asemenea prerogativă trebuie utilizată cu cea mai mare grijă pentru a nu tinde decât la o rectificare a textului și nu la negarea lui, în speță intervin după cum am arătat elemente precise cari autoriză o asemenea interpretare.

Având în vedere că prin refuzul de a satisface cererea artistului I. Brezeanu de a fi socotit în personalul artistic permanent pe viață și trecut ca atare în bugetul anului 1932, consiliul de administrație al Regiei Autonome a călcat dispozițiunile art. 47 din legea sus zisă adăugite pe cale de amendament prin modificarea din 17 Martie 1931;

Că așa dar acțiunea de față e întemeiată și cată a fi admisă.

Având în vedere că prin acțiune se cere anularea procesului verbal No. 19 din 6 Mai 1931 al Consiliului de Administrație al Regiei Autonome a Teatrului Național din București precum și adresa No. 904 din 7 Mai 1931 ce i-a adresat reclamantului zisa regie prin care i se pune în vedere a se adresa justiției;

Că aceste acte neavând decât caracterul unor indicațiuni cari indică reclamantului a se adresa

justiției, nu pot face obiectul unei acțiuni în contencios de anulare, căci prin ele nu s'a luat o dispoziție executorie de natură să vatem pe reclamant, care de altfel a și urmat calea indicată prin aceste acte;

Că așa dar în speță rămâne numai refuzul de a i se recunoaște un drept ce s'a solicitat pe calea acțiunii în contencios potrivit art. 1 din legea contenciosului administrativ.

Pentru aceste motive, admite,

Semnați: *N. Ciurea, I. Petrescu, Pandelescu, Theodorescu.*

TRIBUNALUL NEAMȚ S. II-a

Audiența de la 21 Ianuarie 1931

Președinția D-lui Const. Mălinescu, președinte

Societatea „Xylon“ cu Judele-Sindic al falim. Soc. „Dumbrava“

FALIMENT. — DATA INCETĂREI PLĂȚILOR. — PROTESTUL DE NEPLATĂ A CAMBIILOR. — PRESCHIMBAREA CAMBIILOR. — DACĂ DOVEDESC O INCETARE DE PLĂȚI. — ART. 723 COD. COM.

În mod obicinuit manifestarea exterioară și constantă de încetarea plăților este protestul de neplată a cambiilor; preschimbarea polițelor însă, nu poate să constituie o manifestare de încetare a plăților unui comerciant, de cât în cazul când rezultă din diferite împrejurări că comerciantul în scopul preschimbării și deci a prelungirii creditului a făcut uz de diferite manopere pentru a capta buna credință și încrederea creditorului, iar nu și în cazul când preschimbarea de cambii se face pe baza creditului real de care se bucură comerciantul.

No. 8. — Admise cererile de intervenție făcute de Banca de Credit și Banca Petrodava conexe cu cererea de contestație făcută de Soc. Xylon în proces cu Judele Sindic al falimentului S. A. Moara „Dumbrava“.

Tribunalul,

Asupra contestației făcută de către Societatea «Xylon» în calitate de creditoare verificată pentru suma de lei 852.000 la masa falimentului «Dumbrava», în contra sentinței comerciale No. 125/930 a acestui Tribunal prin care declarându-se în stare de faliment S. A. Moara «Dumbrava» din Piatra-N., s'a fixat în mod provizoriu data încetării plăților la 29 Aprilie 1929 și cerând ca pe baza art. 723 c. com. Tribunalul să schimbe data încetării plăților, fixându-se la 1 Sept. 1927.

Având în vedere că în cursul judecării contestației au cererea de intervenție: Banca de Credit din Piatra-Neamț ca creditoare ipotecară a Societății Anonime «Dumbrava» cu suma de lei 5.000.000 creanță cesionată ei, de către Banca Petrodava și

Banca Petrodava S. A. tot din Piatra-Neamț fostă creditoare ipotecară a Soc. Anonime Moara «Dumbrava» cu suma de 5.000.000 lei, creanță cesionată Băncii de Credit, care la rândul ei, intervine în judecarea contestației, intervenții admise în principiu și conexe cu cererea de contestație a Societății «Xylon».

Având în vedere că societatea „Xylon“ prin contestație susține că în mod greșit s'a fixat data încetării plăților în falimentul Moara „Dumbrava“ la 29 Aprilie 1929, data primului protest menționată în referatul Portăreilor, de oarece societatea Moara «Dumbrava» prin o administrație desordonată și sub aparența unei Societăți Anonime, fraudând pe ceilalți creditori, constituie Băncii Petrodava o ipotecă de garanție asupra întregului său activ pentru suma de lei 5.000.000, atunci când nu mai putea obține preschimbarea cambiilor aflate în mâinile Băncii Petrodava.

Că între creditorii care acceptaseră preschimbarea vechilor datorit era și societatea Xylon, căreia neplătindu-se la 1 Septembrie 1927 o cambie în valoare de 800.000 lei, i s'a preschimbât continuu cambia până la 1 Iulie 1930, astfel că preschimbarea poliței de 800.000 lei la 1 Septembrie 1927 față cu împrejurările arătate mai sus în realitate indică mai degrabă că Soc. «Dumbrava» era în încetare de plăți.

Că deci, Societatea «Dumbrava» susține contestație, găsindu-se într'o gravă desordine financiară și în încetare de plăți încă din 1927, a obținut preschimbarea polițelor numai surprinzând buna credință a creditorilor, în scopul vădit de a putea favoriza un singur creditor — Banca Petrodava — care amenință cu declararea în stare de faliment și cărei îi constituise în 11 Octombrie 1928 o ipotecă de garanție de lei 5.000.000.

Având în vedere că potrivit dispozițiilor art. 723 c. com. în contra sentinței care determină fixarea datei încetării plăților se poate face contestație înaintea Tribunalului care a pronunțat-o, sub condițiune numai că această contestație să fie notificată cel mult până în 8 zile dela verificarea creațelor, urmând ca aceste contestațiuni să se rezolve contradictor, cu Jud. Sindic prin una și aceeași hotărâre.

Considerând că pentru determinarea încetării plăților unui comerciant, Tribunalul trebuie să aibă în vedere situația reală a comerciantului, manifestată prin semne pozitive și exterioare care să indice neîndoios că comerciantul nu mai poate face față plăților și deci e în încetare de plăți.

Considerând că în mod obișnuit manifestarea exterioară și constantă încetarea plăților este protestul de neplată a cambiilor, — că încetarea plăților poate să rezulte cu evidență și din alte împrejurări, cum ar fi dresarea de bilanțuri false, cheltuieli ruinătoare pentru satisfacerea unor creditori în fraudă celorlalți sau orice alte împrejurări

din care să rezulte că întregul activ al comerciantului a fost risipit în favoarea unor creditori și desigur în dauna celorlalți.

Că de asemeni și preschimbarea unor cambii făcute în mod succesiv poate fi o indicație serioasă că comerciantul este în încetare de plăți; pentru că este evident că din moment ce comerciantul cere preschimbarea cambiilor este că nu le mai poate plăti; că în orice caz, însă preschimbarea unor cambii pentru ca să constituie o încetare de plăți, trebuie să fie obținută de comerciant în urma unor manopere doloase care să surprindă încrederea și buna credința a creditorilor care le-a acceptat preschimbarea, nu pe baza creditului real de care se bucură comerciantul, ci în urma manoperilor sale menite să-i mistifice și să-i ascundă situația reală a creditului său.

Că o preschimbare de cambii pe baza creditului real de care se bucură un comerciant nu este decât o manifestare de încredere din partea creditorilor, indicând că comerciantul se bucură de credit încă, astfel că în asemenea împrejurări o preschimbare de cambii, nu poate constitui o încetare de plăți, ci un credit care se menține în favoarea comerciantului.

Având în vedere că în speță se constată din raportul de expertiză dresat de I. Gheorghiu expert contabil, că între Soc. „Dumbrava“ și Soc. „Xylon“ exista un contract de cont curent acordat de către Soc. Xylon, Soc. „Dumbrava“ de lei un milion acoperit cu polițe de garanție;

Că aceste polițe de garanție se reînoesc cu altele fără nici o dificultate cu scadența 1 Sept. 1927, că la 31 Decembrie 1927 potrivit disp. art. 372 cod. com., contractul de cont curent, se încheie, datoria de cont corent transformându-se în datorie cambială, emițându-se în acest scop polițe cu scadența 1 Martie 1928; că la 27 Sept. 1928 se achită din datorie suma de 200.000 lei; iar pentru restul de 800.000 lei s'au emis și preschimbate succesiv polițe cu scadența 1 Iulie 1929.

Că prin urmare polițele preschimbate la 1 Sept. 1927 fiind polițe de garanție în favoarea soldului debitor care ar urma să rezulte la încheierea contractului de cont corent din 31 Decembrie 1927, nu poate fi vorba de încetare de plăți la 1 Sept. 1927, atunci când abia la 31 Decembrie 1927 s'ar fi putut vedea sumele ce le datora Soc. „Dumbrava“, contestatoarei Soc. „Xylon“.

Că deci dacă în principiu preschimbarea unor polițe de neplată nu pot constitui o manifestare de încetarea plăților unui comerciant, afară de cazul când rezultă din diferite împrejurări că comerciantul în scopul preschimbării polițelor și deci prelungirii creditului, a făcut uz de diverse manopere pentru a capta buna credință și încrederea creditorului, cu atât mai mult preschimbarea unor polițe de garanție a unui contract de cont curent

nu poate constitui o dovadă, de încetarea plăților unui comerciant fără să rezulte dintre alte împrejurări viclenia sa.

Că prin urmare în speță Soc. „Dumbrava“ preschimbând la 1 Sept. 1927, polița de garanție emisă în ord. Soc. „Xylon“ care o acceptase pentru contractul de cont corent ce era în curs de executare, nu poate constitui în nici un caz o dovadă de încetarea plăților fără a se face vre-o dovadă, și fără să rezulte de nicăeri vre-un fel de manopere care să fi mistificat sau surprins încrederea contestatoarei Soc. „Xylon“.

Având în vedere că s'a mai menționat de contestatoarea Soc. „Xylon“ că în Octombrie 1928, Soc. „Dumbrava“ ne mai putând preschimba cambiile, ce se aflau în mâinele Băncii Petrodava în sumă de 2.310.000 lei îi constituie în acest scop al obținerii preschimbării lor și pentru înlăturarea unei imediate declarări în stare de faliment, o ipotecă de garanție asupra întregului activ pentru suma de 5.000.000 fraudând astfel, susține contestatoarea, pe toți ceilalți creditori care acceptaseră preschimbarea vechilor datorii neplătite, ceiace constituie, adăogă contestatoarea o dovadă palpabilă că Soc. „Dumbrava“ era în încetare de plăți din care cauză ajunsese într'o gravă desordine financiară.

Având în vedere că din raportul de expertiză se constată în adevăr că la data de 11 Octombrie 1928, Soc. „Dumbrava“ constituie în favoarea Băncii Petrodava un act de garanție ipotecară pentru suma de 5.000.000 cu procente de 18%, că la acea dată Soc. „Dumbrava“ datora Băncii Petrodava suma de 2.310.000 lei pe baza de cambii atunci încă ce ajunse la scadență.

Că din valoarea împrumutului ipotecar de lei 5.000.000 s'au achitat, datoriile către Bancă derivând din polițe în sumă de lei 2.310.000 — Banca bonificând și dobânzile.

Că cu restul sumei de 2.325.920 lei s'a creditat contul lui A. Ister; iar banii au fost ridicați de la Bacău în mai multe rânduri pentru Soc. „Dumbrava“.

Având în vedere că din raportul de expertiză, se mai constată că în epoca dela 11 Octombrie 1928 data actului de împrumut ipotecar și până la Noembrie 1928, „Dumbrava“ a cumpărat cereale de 2.000.000 lei desigur cu bani rezultați din împrumutul ipotecar, că în acest senz se mai constată din raportul de expertiză că la 28 Septembrie 1928, Moara „Dumbrava“ care era în toiul aprovizionării cu cereale a trimis Băncii „Esche nazi“ suma de lei 1.500.000, iar la 27 Octombrie 1928 încă 650.000 lei pentru achitarea de cumpărături de cereale.

Că tot din raportul de expertiză să constată că la acea epocă de 28 Septembrie 1928, Soc. „Dumbrava“ se bucura de credite importante ca valoare

astfel Banca Românească îi acordă credit de 2.000.000 lei, I. Agotștein 450.000, Moara Calmanovici și Firma Filderman din Bacău îi acordă deasamelea credite importante pentru făina ce-i furniza, ceia ce desigur constituie o dovadă necontestată de încrederea de care se bucura Soc. «Dumbrava» pe piață.

Că din toate acestea rezultând cu evidență că Soc. «Dumbrava» nu numai că era în încetare de plăți la data de 1 Septembrie 1927, dar se bucura de încredere acordându-i-se din toate părțile credite importante din partea unor creditori și instituții bancare serioase.

Că era deci firească atunci când Banca Petrodova acordase un nou împrumut de data aceasta cu garanție ipotecară să pretindă să i se achite datoriile vechi chirografare, mai ales că-i pusese la dispoziție efectiv suma de lei 2.325.920 bani, ce s'au ridicat de Moara «Dumbrava» în mai multe rânduri după cum arată raportul de expertiză.

Că din toate acestea rezultă că Moara «Dumbrava» nu era în încetare de plăți înainte de 29 Aprilie 1929, data primului protest, întrucât din nici o prejurare nu rezultă cu certitudinea că Soc. «Dumbrava» nu putea face față plăților ce datora, preschimbarea unor polițe, ne-putând prin ea însăși constitui o dovadă de încetarea plăților.

Că astfel fiind cererea de intervenție introdusă de Banca de Credit și Banca Petrodova se găsește întemeiate și în atare urmează a fi admise, iar contestația introdusă de Soc. «Hylon» în contra sentinței comerciale No. 125/930 cu privire la data încetării plăților Soc. falitei «Dumbrava» care se fixase provizoriu la data de 29 Aprilie 1929, data primului protest se privește ca nefondat și ca atare urmează a fi respinsă, menținând epoca încetării plăților la data de 29 Aprilie 1929, astfel cum fusese fixată de Tribunal.

Pentru aceste motive redactate de domnul Președinte Constantin Mălinescu admite etc.

Semnați: *Const. Mălinescu, G. Strat.*

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în restanță a'i trimite cât mai neîntârziat costul abonamentului rămas neachitat.

Tabla de materii se trimite abonaților în curent cu plata abonamentului fără altă plată suplimentară.

BIBLIOGRAFIE

A apărut :

„Contractul în favoarea terților“

Studiu de drept civil român și de drept civil comparat, opera inedită a defunctului *Aurel P. Zeuleanu*, fost conferențiar de drept civil la Facultatea de Drept din Iași, publicată de către soția sa.

Această remarcabilă monografie de 700 pagini a fost dată la iveală, după îndemnul savantului fost profesor al Facultății de Drept din Paris și fost consilier la Casația Franceză, *Ambroise Colin*, lucrare pe care el o califică de savantă.

Prețul de vânzare este de 550 lei, contra ramburs la D-na *Elena Zeuleanu*, **Parcul 11 Iunie, Craiova.**

*

A apărut :

Recursul în Casație și Contenciosul Administrativ

Un foarte apreciat și util volum de 1200 pagini cuprinzând comentarul legilor Curții de Casație și a Contenciosului Administrativ, după doctrină și jurisprudență, de D-l **C. Hamangiu**, Consilier la Inalta Curte de Casație și Justiție, membru onorar al Academiei Române, directorul revistei «*Pandectele Române*», cu colaborarea D-lor *Rihard Hut-sneker* și *George Iuliu*, avocați.

Editura „Națională“ S. Ciornei, București, 1930.

Prețul lei 600

*

„Curs de Drept Constituțional“

de G. Alexianu

profesor de Drept public la Universitatea din Cernăuți cu o prefață de D-l Paul Negulescu, profesor de Drept public la Universitatea din București, membru al Institutului Internațional de Drept public.

D-l Profesor Alexianu a dat la lumină într'un frumos volum de 489 pagini cursul său de Drept Constituțional pe care de trei ani îl profesază la Universitatea din Cernăuți.

În prefața cu care însoțește acest volum, d-nul Paul Negulescu constă că „lucrarea este foarte bine concepută, împărțită în mod metodic, materia este tratată cu multă claritate și precisiune. Deși profesor nou, D-l Alexianu dovedește, în lucrarea sa, calități remarcabile de metodă“.

„Din citirea lucrării se desprinde impresiunea mai bine zis, convingerea, a unei puternice erudițiuni, a unei inspirațiuni democratice și generoase“.